Ч. 36. Львів, второк, дня 17. серпня 1915. Рік I.

Українське Слово

Ціна примірника 6 сот.

Поза Львовом 8 сот.

- - Умови передплати - -
у Львові:

На рік . . . . . 18·— К.
„ півроку . . . 9·— „
„ чвертьроку . 5·— „
„ місяць . . . 2·— „

- - В краю і державі: - -

На рік . . . . . 24·— К.
„ півроку . . . 12·— „
„ чвертьроку . 6·— „
„ місяць . . . 2·50 „

- - Ціна оголошень: - -

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 20 сот. Надіслане 50 сот. за стрічку, в оповістках 40 сот., в редакційній части 60 сот. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. п. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. За зміну адреси платить ся 50 сот.

політична, економічно-суспільна й літературня ґазета.

Виходить що-дня.

Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, Ринок 10.

Урядові воєнні звідомленя.

Звідомлєнє головної турецької кватири.

Константинополь, дня 14. серпня 1915.

На дарданельськім фронті.

Дня 10. серпня відперли ми чотири атаки неприятеля на наші позиції. Неприятель полишив 3000 убитих. Підчас атаки на одну турецьку дивізію наші війська, які пішли до контратаку, відперли неприятеля з його становиск, причім здобули два машинові кріси. Коло Седіль Бар розпочав неприятель дня 10 серпня по полудни атаку, причім спричинив перед нашим лївим крилом вибух двох мін.

Неприятеля серед втрат відперто.

Дня 11. серпня перед полуднем знищили ми цілковито неприятельский відділ в силї одної компанії, коли він хотів заатакувати на лївім крилї часть наших стрілецьких ровів.

На инших фронтах не зайшло нічого, щоби мало значінє.

НАРОДНЯ МУЗА.

Карпати.

(Зложив стрілець-рядовик В. Петровський).

О Карпати віковічні,
Наші синї гори,
По вас кровця розіллялась
Як те шумне море!
В ваших борах, темних зворах,
Де звірі ходили,
Тепер люде ті проходи
Трупом загатили. —
Над трупами страшно стогнуть
Боєві гармати,
В ваші верхи задумані
Вбивають ґранати. —
Що-ж ви кому завинили
Довбушеві гори?
Чий то приказ прийшов такий,
Щоб вас попороли?
По чийому то приказу
Муть кости білїти?
На кого то вдови плачуть,
За що млїють діти?
За що млїють?
Не питайтесь!
Бо й нащо питати,
Забрав волю Українї
Прийшов і в Карпати —
Той государ ненаситний
І кат над катами,
Що купав ся в людській крови
І мив ся сльозами! —
Не гадайте, що своїми,
Бо своїх то шкода.
Нехай плачуть сотки сиріт,
Не жалко Народа!
В нього народ, то полова
І „темна голота“,
Його предко — наших предків
Кидав у болота.
На їх костях запорожских
Будував столицї —
Сей кістками у Карпатах
Будує границї...
Він задумав Українців
Бзяти по Карпати,
Тай гадає й сих бездольних
В кайдани вбирати.
Досить двигають Вкраїнцї
Від віків кайдани,
Вже надходить тая хвиля,
Що вільними стануть,
Що не будуть вже стогнати
Нужденним скомлїнєм,
Під московським цареславним
Катівським правлїнєм!
— — — — — — —

Ширіть „Українське Слово“, домагайтесь нашого дневника у всїх публичних льокалях!

1830–1915

У великий, торжественний день 85-лїтніх уродин
ЙОГО ЦІСАРСЬКОГО І КОРОЛІВСЬКОГО ВЕЛИЧЕСТВА
Найяснїйшого і Найдостойнїйшого Пана

Франц Йосифа I.

відбудуть ся у вівторок, дня 17. с. м. в салї „НАРОДНЬОГО ДОМУ“

- - Святочні Сходини - -

в яких програму входять:

Кантата в честь Улюбленого Монарха, промова, хори і апотеоза.

Відтак учасники сходин прилучать ся до військового походу.

Вступ безплатний.

Початок о год. 4. по пол.

На світовій видні.

Німецька преса про нас.

Як-би там і не скінчила ся світова війна, в якій український нарід бере активну й визначну участь, — без огляду на те, чи здійснять ся наші надії, чи ні, — про одну нині на певно сказати можна, що українська справа не зійде вже з дневного порядку европейської полїтики, а навпаки, — віднесе трівкий полїтичний успіх. Бо коли до тепер чужинцям й на думку не приходила доля поневоленої України, то нині наслїдком світової війни і з нею звязаних проблем, усі народи Европи звернули на нас увагу, полїтичні чинники зацікавили ся положенем українського народу і нашими землями. Се зацікавлене полїтичного світа — Україною, знайшло свій висказ у численних голосах преси про українську справу, як також у посвячених спеціяльно сїй справі публікаціях, про що знаходимо короткі звістки в „Вістнику Союза визволеня України, а іменно в його місячних оглядах п. з. „Чужа преса про нас. Щоб, хоч частинно запізнати шановних читачів

„Українського Слова“ з відзивами европейської преси про нас, будемо й ми від часу до часу подавати хоч коротенькі звідомленя та огляди чужої преси і публікацій, які нас дійдуть. Нині починаємо голосами німецької преси, які появили ся від початку сього місяця. І так: З нагоди походу побідних австрійських і німецьких військ на територію російської України, — заговорив поважний берлінський дневник „Berliner Tageblatt“ в Nr. 398, з 6. VIII. с. р. у статї „Das Cholmland“. Ein ukrainisches Bollwerk“, — де подана історія Холмщини та топоґрафія холмської землї. „Холм се одно з найстарших міст України“ — каже автор, а „основав його король Данило, який задля піднесеня торговлї і промислу спровадив на Україну німецьких поселенцїв, надаючи їм численні привилеї“. Одначе розцвіт міста не довго трівав, бо по смерти Данила, його син Лев І., переніс свою резиденцію до Львова, а Холм остав ся тільки осїдком українського епископа та огнищем культурного житя України на довгі столїтя. Щойно ненависна Москва, переслїдуючи унїатську церков, знесла в 1875. році холмське епископство і насильно стала заводити в Холмщині та на Волині — православє.

Сю статю передрукувала в цїлости „Reichenberger Zeitung“ (з дня 8. VIII. Nr. 204.), додаючи від себе замітку, що від лінії Білгорая, Щебрешина, Замістя, Красностава, Парча і Межиріча починаєть ся уже західня границя української землї.

Знову про московське переслїдуванє Українцїв заговорив недавно віденський „Die Zeit“ (з 8. VIII. Nr. 4623), в дописї свойого воєнного кореспондента п. з. „Die Leiden der Ruthenen“. Aus der Russenzeit Galiziens“, — де автор зовсїм справедливо зазначує „що головною причиною окупації Галичини була російська політика, що стремить до знищеня ґреко-кат. церкви, як національної основи українського народу, бажаючи заступити гр. католицтво-царопопівською, державною вірою Москалїв. І тому за недовгий час свойого „панованя“ в Галичині, переслїдували Українцїв, знущали ся над ними, повторюючи в друге скандальну історію релїгійного гнету 60 років XIX. столїтя, з Холмщини. Тому вивезли ненависного їм князя церкви гр. А. Шептицького до Курська, а другого владику пок. К. Чеховича загнали до могили, щоб тим краще міг вести своє дїло знищеня епископ Евлогій! У дальшій части подає кореспондент „Die Zeit“ у свою розмову з о. мітратом А. Білецьким, який оповідав йому про часи московського наїзду на Львів, про напад на палату Митрополита, про арестованє і вивоженє наших священників на Сибір і инші московські, нам загально відомі „геройства“.

У тій-же часописї з дня 3. VIII. Nr. 4618 подибуємо замітку п. з. „Das Heldenmädchen von Rawa Ruska Trägerin des Vöslauer Schönheitspreises“, — де йде мова про звісну українську геройську дівчину 15-лїтну Рожу Цепух, що саме тепер проживає в Весляв, як реконвалесцентка і на річному фестині удостоїла ся крім срібної почесної медалї Червоного Хреста, ще першої премії краси.

З инших відзивів німецької преси, — згадати слїд про „Neue Freie Presse“ з дня 10 серпня ч. 18.307, де помістила редакція протест „Союза визволеня України“ проти варварського знущаня Москалїв над нами, заосмотривши сей протест від себе одвітними коментарями.

З нагоди висланя привітної телеґрами „Союзом визволеня України“ до німецького ґенерала Макензена, що перший вступив на холмську українську землю і на яку відповів він прихильно — заговорила майже цїла німецька і австрійська преса. Тут згадаємо лише важнїйші часописи, які помістили довші замітки, як: будапештенський „Pester Lloyd“ в нотатцї „Mackensen und die Ukrainer“ (з 8 серпня ч. 219); та другий будапештенський німецький дневник „Neues Pester Journal“ з 7. серпня ч. 218, в замітцї „Beglückwünschung Mackensen's durch die Ukrainer“; — дальше ґрацька часопись „Arbeiterwille“ в статї п.з. Dank der Ukrainer an Mackensen“ (ч. 219, з 8. серпня с. р.); „Frankfurter Zeitung“ з 6. серпня; „Neue Freie Presse“, „Die Zeit“ з 6. серпня ч. 4624, „Reichspost“ з того-ж дня у довшій замітцї, — „Neues Wiener Journal“ і инші —

Слїд згадати ще про фейлєтон Д-ра Макса Розенберга (з Чернівець) п. з. „Die neusten russischen Soldatenlieder“, (друкував ся в „Pester Lloyd“-ї Нр. 218, з 7. VIII.) де автор характеризуючи замилуванє російської армії до музики і співу, замічує, що се передусїм видно по українських полках, які зі співом на устах йдуть звичайно у похід. Він додає: „Коли співає Українець, так його пісня пливе з глубини душі, тому вона загально й подобаєть ся кождому та бере за серце“.

На прикінцї слїд згадати і про новійші ілюстровані журнали, які побіч ілюстрацій подають чимало заміток інформаційного характеру. Так пр. „Berliner Illustrirte-Zeitung“ в Нр. 30 з 4. VIII. с. р. ілюструє панованє Москалїв в Галичині, з окрема у Львові, кількома образками, що представляють знищенє Львова і портрети російських ґенералів „освободителів“ — Галичини. Знову великий ілюстрований журнал „Welt in Bild“, що виходить в Гамбурзї, подає в числї 26. з серпня с. р. кілька кольорових ілюстрацій знищеня східної Галичини, та „похід“ культурних варварів Москалїв по Австрійській Україні.

І. *К-ч.*

ЕВРОПЕЙСЬКА ВІЙНА.

Мирова пропаґанда в Америцї.

РОТТЕРДАМ, 14 серпня. „Daily Telegraph“ доносить з Вашінґтону:

Під теперішню пору у Зєдинених Державах більше говорить ся про мир, чим про війну. Дневники ґрупи Гearста друкують товстими черенками клич: „Нехай невтральні держави натискають на заключенє мира в Европі“.

Навіть і „Новое Время“ спускає з тону.

В ввіснім із своєї слїпої скаженої заїлости супроти Українцїв дневнику „Новое Время“ підносить Меншіков, що сучасну війну зовсїм не дасть ся порівнати з кампанією 1812 р. Нїмцї мають стільки війська, що можна-б ними предприняти 7 офензив Наполеона. Нїмцї мають технічний досьвід, що до котрого Москалї в р. 1812 стояли на рівнї з Французами. Нїмцї мають лїпші шанси супроти Росії чим Наполеон. Виключене, щоб Москву вважали за ключ до Росії. Знають також Нїмцї, що Петроград є політичним огнищем цісарства, положеним о половину близше від Риґи, чим Москва. З Риґи до Петрограду треває подорож одну ніч. Військо не піде так скоро як експресовий поїзд, але на добрих дорогах та двох зелїзничих торах, — простір 200 миль не належить зовсїм до непоконаних трудностей.

Ся війна — кінчить Меншіков — є о много поважнїйша чим в р. 1812 і треба памятати, що Нїмцї хочуть кампанію проти Росії мерщій покінчити, щоб відтак порахуватись з західними державами. В тій цїли йдуть не на Москву, — але на Петроград. Через се Росія не тільки втратила-б спромогу виробу амуниції, — але відтято би її від моря.

Так пише „Новое Время“, те саме, що ще кілька тижнїв тому взад не добачувало, чи не хотїло добачувати у безнастаннім відвороті Москалїв погрому армії, і котре свято вірило, — що ті всї відвороти відбувають ся із стратеґічних зглядів. Можливо навіть, що під впливом сеї в Росії загально почитної часописі „русско-азійскій“ банк втїкаючи зі Львова зіставив вивіску на брамі, що за два тижні підійме знова урядованє.

З воєнних подій.

ЛЬОНДОН, 14 серпня. „Daily Chronicle“ доносить з Атен під датою 12 см.: Коло Арібурна приневолено британський баталїон в наслїдок надзвичайно сильної атаки податись 300 ярдів взад.

Корабель „Osprey“ з Лївերполю потонув, — залогу вратовано. Так само пішов на дно рибацький корабель „Humphrey“ та пароход „Jacona“ о поємности 2969 тон брутто. Капітан та девять моряків висїли на сушу.

ВІДЕНЬ, 14 серпня. Разом з лодкою підводною U. XII, що онодї затонула, погиб мабуть геройською смертю також капітан Лерх, що в грудни м. р. затопив французький адміральський корабель „Courbet“.

Союзники починають нехтувати Росію.

„Korrespondenz Rundschau“ доносить з Копенгаґи: Поміж начальними командантами чотирипорозуміня панують поважні противенства. Росія в енерґічній нотї звернула ся проти французької преси, якій робить закид, що доносить про невдачі Москалїв. В наслїдок сього півурядовий французький дневник „Таймс“ одержав від свого правительства вказівку, щоб при кождій нагоді переконував публичну опінію, що виключно лише недостача амуниції є причиною відвороту російської армії, — котра впрочім зовсїм не єсть розбита.

Пропозицію, щоб начальні вожди коаліції відбули спільну нараду, відкинула Анґлія, як не надаючу ся до дискусії.

Се доносить німецька ґазета від свого кореспондента.

Від себе додамо, що „Русскій Інвалід“, орґан міністерства війни вже в маю ср., пропонував, щоб чотирипорозуміня з лона своїх ґенеральних штабів виделеґувало повновласників, які-б творили неустаючу комісію, котрої завданем було-б кермувати акцією на усїх боєвих фронтах. Як слїдує з поданої кореспонденції, Анґлія відкинула пропозицію Росії, щоб коаліція відбула спільну нараду. Коли-ж „союзниця“ Анґлія відкидає навіть таку пропозицію, в котрій Росія не пропонує утвореня неустаючої комісії, тільки просить о одну спільну нараду, — то як страшно завела ся Росія у своїх надіях на помічну руку союзників!

Льондон бажає мира.

ВІДЕНЬ, 15 серпня. З Льондону доносять, що тамошня поліція сконфіскувала сотки тисячі видань мирового маніфеста, розкинених по всїх вулицях і домах передмість. Маніфест потверджує побіди осередних держав і домагаєть ся скорого заключеня мира.

Острів загрожений.

До будапештенських часописей доносять: Острів, остання охорона петербурської зелїзниці, остання лінія відвороту російської армії, вбитої клином між Бугом і Нарвою, загрожений.

Нова атака на східні побережа Анґлії.

Бюро Вольфа доносить: Наші літаки маринарки поновили атаки в ночи з 12 на 13 с. м: на анґлійські східні побережа і з добрим успіхом закинули бомбами військові заведеня в Гарвіх, після чого мимо сильного обстрілюваня повернули неушкоджені до укріплень.

Евакуація Берестя Литовського.

Через Копенгаґу доносять, що Москалі евакують Бересть Литовський. Зелізницями вивозять всі запаси до Мінська.

Міщанство в Росії домагаєть ся нового правительства.

З Петербурга доносять: Дальшим доказом пригнобленого настрою, який панує серед російських промисловців і найкращою признакою сього, як мало надіють ся вони самі від теперішнього правительства, се промова президента воєнного промислового комітета в Москві Рабушинського на петербурськім конґресі. Останні реченя його промови звучать:

„Москва не відчуває війни, за се Петербург відчуває її. Там богато говорить ся, а мало ганить ся. Москва не жадає нічого ні від правительства, ні від думи, ні від державної ради. Ми переконані, що також у Петербурзі панує той сильний могутній голос і та нездорова честолюбність, що спричинили сумні вислідн. Світова історія дала нам численні докази упадку великих держав. Трудно безнастанно говорити, що Росія зможе своїм великим простором обсронити ся перед зовнішними неприятелями. Ні, ми потребуємо управи, яка зєдинила би цілий край і розпалила серця народа. Такої управи у нас нема і тому грозить нам неприятель. Бою ся, чи не запізно прийде правительство до сього пересьвідчення. Ми мусимо шукати инших шляхів, щоби у рішаючих місцях найти послух. Мусимо всїх старшин краю скликати, щоби домагати ся від царя коронної ради.“

Ще далі йде в своїй промові президент купців *Москви Кузнецов, який* просто заявляє: „Дайте нам нове правительство, бо тільки воно зможе довести до побіди“.

Петербург дрожить.

„Berliner Tageblatt“ доносить:

Висновки дневників спричинили в Петербурзї певного рода паніку.

Дневники пишуть, що властивою метою німецького походу є Петербург.

Ґенеральний штаб був приневолений видати успокоюючу заяву, в якій пояснює, що неприятель, хоч би був не знати як сильний, не може дійти до Петербурга.

Болотниста псковська ґубернія є незвичайно сильною оборонною позицією.

Будапештенський „Pesti Hirlap“ пише за телеґрамою з Петербурга, що там панує розчулюючий настрій мимо гарнозвучних звітів про ситуацію.

З приїзду численних спеціяльних поїздів з утікачами, бачить ся, що вже з гори числять ся з поступаючим вперед напором Німців.

Надії ґенерала Макензена.

З Берліна доносять: Ґенерал пільний маршалок Макензен, якого ґданська міська рада заіменувала почетним горожанином, подякував їй ось як: „Се честь для мене бути почетним горожанином Ґданська. Дякую міським корпораціям за признаву мені гідність і сподію ся, ше буду в можности тішити ся з особистих відносин, які вяжуть мене від десятки літ з Ґданс ком і його горожанами в часї мира і то може в недовгім часї. Шлю найкращі бажаня містови. — *Макензен*“.

Страх перед народом.

Голяндський „Allgemeine Handelsblatt“ пише, що російське правительство всїми способами силкуєть ся удержати царя здалека від подій, що не все знаходить признанє серед високих кругів. Зусилє має на цїли перешкодити на случай, наколи би ситуация ще більше погіршила ся, щоби загальне обуренє не звернуло ся проти царя і його окружене і взагалї монаршої власти. Коли треба буде жертв, то знайдуть ся особистости, призначені на жертвенні барани, щоби злагодити невдоволенє.

Закон, війна і подружє.

Загальна була вже від давна гадка, що чим край густійше заселений, тим він богатший. Тому законодавство старало ся все після війни улекшувати заключуванє подружя, щоби тою дорогою винагородити спричинені війною втрати в людях.

Вчені старого закона пояснюють, що заключенє подружя є обовязком кожнього мущини, коли він покінчить вісімнайцятий рік житя. Виразом тих поглядів був у пізнійших часах „кавалерський“ податок заведений в 365 р. перед Христом за часів Каміля. Ще строгійші були постанови цїсаря Авґуста відомі під назвою „lex Iulia et Papia Poppea“. Після них мусїв женити ся кожній мущина між 25—50 роком, а кожна жінка між 20—50. Вдовець або вдовиця мусїли найдальше до двох літ опять заключати подружє.

Сепаровані подружя мусїли до півтора року женити ся. Не жонаті не могли входити в посїданє спадщини, а бездїтні подружя дїдичили лише половину спадщини.

Та найсимпатичнїйше в тім всїм було те, що батько мав обовязково дати доньками віно.

У Франції за часів Кольберта кождий мущина, що одружив ся перед покінченим 20. року був на 5. літ звільнений від усяких податків.

Подібні закони обовязували в Іспанії і Сабавдії

В Росії появила ся в р. 1607. постанова, що кожній поміщик мав своїх підданих женити: хлопців до 20 року, дівчат до 18, в противному случаю підданим вільно було домагати ся звільнення з кріпацтва.

Та найцікавійше було те, що присудженого на смерть мож було увільнити, коли найшла ся жінка, що заявила би охоту вийти за нього замуж.

Таке колись бувало і на нашій українській землі в Галичині.

Є народний анекдот, що коли якогось Гуцула вели на смерть, з посеред зібраної товпи виступила стара баба та кинула на нього свій кептар. Се був знак, що вона готова за нього вийти — і присуджений міг вратувати житє.

Гуцул глянув на стару бабу махнув рукою тай пішов далї під шибеничний стовп...

Так каже поговірка.

Російські звірства в українській громаді.

Під тим заголовком поміщує суботішня „Reichspost“ слідуючу допись з воєнної пресової кватири:

Урядові доходженя що-до російських звірств на Буковині продовжують ся і виводять на денне світло жорстокі подробиці.

З великого матеріялу подаєть ся отсей спеціяльно замітний урядовий протокол:

Протокол зладжений в Чернівцях дня 3. серпня 1915.

Являєть ся о. Діоніз Митрофанович, греко-православний священник і парох в Топорівцях, 76 літ, вдовець, батько 4 дїтей і подає з плачем і серед нервовних ридань таке:

Було страшно. Жию вже так довго, я старець богато досьвідчив вже і бачив, але нїколи не повірив би, що люде, що християне можуть статй ся такими звірюками, такими підлими убійниками і рабівниками.

Та неділя у вересні м. р., в яку московські орди впали до Топорівець, остане менї на все як грізний спомин. Як Татаре або Індіяне впали вони з пекольними вересками в супроводі бесарабської голоти в село, впали передовсїм до жидівських шинків і склепиків, рабували і плїндрували усе, а чого вони і їх гієни не вспіли забрати, розбивали і нищили. Без милосердя били кольбами і нагайками ридаючих зрабованих і з глумом посміхались як катовані вили ся з болю. Відтак впали вони на приходство. Від кухнї аж до парохіяльної канцелярії все перекинули, отвирали скринї і куфри і забирали все з собою. Два годинники, золотий і срібний, які висїли коло бюрка зрабували, так само як всї инші цїнні предмети. Все біле і одежу витягали з шаф, дїлились нею і пакували все в широчезні, правдоподібно на сю цїль зроблені кармани. Все, що не хотїли собі задержати, віддали свойому товариству. Церковні гроші — близько 10 кор. в нїклевих монетах з а к р а л и, мою бібліотеку пірвали на кусні і зрабували готівку в квоті 800 К в сріблї, яку я сховав по другім повороті до кухні. Приступив до мене провідник з готовим до стрілу крісом, один салдат звернув вістрє великого ножа проти моєї груди, підчас коли другий, кричучи і закусуючи зуби, махав нагайкою перед моїм лицем. Всї кричали „гроші“, а як я їх не слухав, к и н у л и мене, старого чоловіка, священика о б землю, п і р в а л и у б р а н є на менї і з р а б у в а л и менї портфель, який по випорожненю кинули. Вони робили зі мною, що лиш самі хотїли а плачі мойого окруженя не впливали на них. Вкінці я не міг видержати і закликав до рабівників: „Н и н ї с в я т а н е д ї л я, яку ви так ганебно осквернили. Наша свята православна віра заборонює рабунків, а ви кажнетеся як дикі звірі. Ви не зумієте оправдатись перед Богом, я вас проклинаю!“ Проклін дещо вплинув на дикі уми, вони пустили мене, а гершт сказав до своєї бесарабської банди: „Тут не льзя рабувати. Впрочім вже не було що рабувати, — зрабованого вони на віддали.

Кілька днів пізнїще впали знов салдатські орди в село. Аж тепер розпочалось розбійниче московське господарюванє. Збіже вимолочено і забрано, все понищено, в с ї г о с п о д а р с ь к і

знаряди зрабовано. На приходство нападано не менше як сім разів. З моєї пивниці забрано навіть богослужебне вино мимо всїх моїх просьб, — яке опісля випили серед дикої гульнї. І ті дикі православні „освободителї“, які ніколи через увесь час не прийшли на богослужене, намагались навіть вдерти ся до церкви, щоби там рабувати.

Як мусїли уступати, жадали від кождого власника хати 8 корон. Хто сеї квоти не зложив, того хату спалено. Таким чином жертвою підпалу впало понад 80 домів.

Всю худобу зрабовано і забрано з собою. Не менше чим 70 мущин, передтим маючих господарів, змушувано нагайками до робіт і опісля забрано їх в Росію. Коли в дальшім бігу обставин наші війська знову заняли село, втік я на приказ нашої військової власти до Чернівців. Не вратував я нїщо. На дорогу післав я моїм „освободителям“ проклін.

Відчитано і підписано. Слїдують підписи.

НОВИНКИ.

— **Щедрий запис.** Ділимо ся з читачами гідною найбільшої уваги вісткою, що недавно померший у Віднї бл. п. Др. Теофіль Дембицький, адвокат в Коломиї, президент Земельного Банку Гіпотечного, менше голосний але до глибини шляхотний і щирий, записав усе своє майно на загально-українські цїли. Іменно село Белелуя в снятинськім повіті, вартости 600 до 800 тисяч корон записав Науковому Товариству ім. Шевченка, а Тов. „Просьвіта“ *суму К 20.000.*

— **Відбудова зелїзничих заведень Галичини та Буковини.** Як ми вже доносили, приїхав до Львова в товаристві кількох мінїстеріяльних урядників мінїстер зелїзниць д-р Форстер, щоб приглянутись знищеним Москалями зелїзничим обектам на двірци, — і при повороті у Відень ствердити також зелїзничі шкоди на лїнії трансверсальної зелїзниці Стрий-Дрогобич (де огляне відбензинярню), Загіре-Ясло Новий Санч-Краків.

В минулу суботу відбула ся під проводом мінїстра конференція на якій уложено програму відбудови знищених зелїзничих обектів. На разї рішено ще сього року відбудовати найпотрібнїйші обекти о стільки, щоб вони були придатні до тимчасового ужитку. Доперва з весною 1916 зачне ся дефінїтивна відбудова, котра потреває около шість літ. Конференція усталила в приближеню кошта відбудови в львівськім окрузї на 50 мілїонів корон, — не вчисляючи в те видатків, які потрібні будуть на збудоване зелїзничого парку, який рівнож буде коштувати грубі мілїони. Загальна сума коштів відбудови знищених зелїзничих заведень в цїлій Галичинї та Буковинї враз з зелїзничим парком досягне квоти 600 мілїонів корон.

До провізоричної відбудови найконечнїйших обектів, які як згадано будуть покінчені ще в сім роцї, завізвано вже потрібний персонал, який доповнено всїми майже у Львові пробуваючими інжинїрами.

— **Австрійські унїверситети підчас війни.** Після звідомленя мінїстерства просвіти за час минулого шкільного семестра було чинних 6 унїверситетів, а то: у Віднї, в Празї (чеський та німецький), Грацу, Кракові та Інсбруку. Унїверситет у Віднї числив 4.739 слухачів, в Празї: чеський 2.365, німецький 878, в Ґрацу 769, в Кракові 534, в Інсбруку 635. — Унїверситети у Львові та Чернівцях не функціонували.

— **Дещо з пригод проф. д-ра Бека.** Москалї уступаючи зі Львова вивезли між іншими і проф. унїверситета д-ра Бека. Як доносять з Київа до Копенгаґи, Москалї увільнили його з вязниці, та дозволили мешкати приватно, однакож під поліцайним доглядом.

Характеристичне, що Москалї в перших часах по занятю Львова звертались до проф. Бека, як проректора унїверситета з повною пошаною і повагою, та титулятурою „сіятельство“. На кілька днів перед уступленем зі Львова та вивезенем ректора в Росію дістав проф. Бек письмо від Москалїв, але вже без попередних титулятур, — а таки по їхньому заадресоване: „До Бека, еврея“. Від себе додамо, що проф. Бек нїколи не був жидом.

— **Адмінїстрація на Буковинї.** „Czern. Tagblatt“ приносить вістку, що начальник Буковини небавком покидає своє становиско і вступає як доброволець до військової служби. Наслїдником його має стати ґенерал.

— **Вишукуванє полонених.** В Штокгольмі істнує шведське бюро державне „Червоного Хреста“, котре посередничить у вишукуваню полонених і занимаєть ся пересилкою листів. Адреса бюра: Croix Rouge Suedoise, Comite special de secours pour les prisoniers de guerre — Stockholm Drottninggatan 86.

Оповістки.

Второк, 17. серпня 1915.

Нинї: 17. с. м. греко-кат. 7 Отр. в Есрезї, римо-кат. Атаназії.

Завтра: 18. с. м. греко-кат. Евсиґнїя, римо-кат. Ґелени А.

| **З Тов. „Просвіта“.** Пригадую, що дня 18. серпня 1915 о год. 6. вечером, відбуде ся звичайне засїданє Головного Видїлу. За Видїл: *Д-р Евген Озаркевич.*

| **Пошукую якого-небудь занятя лиш за само удержанє,** найрадше на селї. Маю чотиролїтню бюрову практику, V. видїлових кляс. Зголошеня під адресою: Іваницька, вул, Куркова ч. 11. 1—2.

| **В найблищих днях отвирає ся в** „Народнїй Лїчници“ новий самаританський курс. Зголошеня приймає канцелярія „Українська Самаританська Поміч“ вул. Коперника 36.

| **З Дирекції укр. ґімназії в Перемишлї.** Шкільний рік зачне ся імовірно в перших днях вересня (найдальше 10. вересня). Приватні і вступні іспити, а також вписи будуть відбувати ся в днях від 1. до 5. вересня (в год. від 9. до 12. в пол. і від 3. до 6.)

До іспитів треба зголошувати ся кілька днів наперед (лично або письменно).

Чужих учеників приймає ся за оказанем свідоцтва останнього шкільного року або достовірної посвідки, що скінчили дотичну клясу, а також за оказанем карти тотожности особи.

Небавом порішать шкільні власти що-до розкладу наукового матеріялу і вписів учеників дотично кляси. Імовірно не стратить нїхто при шкільній і успішній науцї нїякого року.

Інститут, бурса св. Николая і дешева кухня будуть отворені. Оплати мусять бути з огляду на теперішню дорожню значно підвисшені. Чим більше буде учеників, тим лекше прийде ся удержувати сї так конечні інституції. Приватних станцій не буде. Зголошувати ся належить о принятє до одної зі згаданих інституцій на адресу Дирекції ґімназії вже тепер в серпнї. — Заходи коло виєднаня убогим ученикам підмог вже розпочаті. — А. Алиськевич, директор ґімназії і голова бурси, інститута і домової кухнї.

На фонд для звеличаня Митрополита Андрія Шептицького.

Через нашу Адмінїстрацію зложили:

	Перенос з ч. 30. „Укр. Слова“	К. 95·—
10.	Евген Коморовський, Болехів	„ 2·—
11.	О. Ґ.	„ 8·—
12.	Юлїян Чайківський, кдтасп.	„ 10·—
13.	Мих. Теслюк, Львів	„ 5·—
14.	о. Стрільбицький, Наварія	„ 10·—
15.	о. Вас. Соловій, Буків	„ 10·—
16.	о. Микола Левицький, Оброшин	„ 50·—
17.	Софія Цибульська, Оброшин	„ 5·—
18.	Марія Микетей, Оброшин	„ 6·—
19.	О. Гр. Рибак, Домажир	„ 10·—
20.	О. Галїбей	„ 5·—
	Разом	К 216.—

Филип Булик, ц. к. повітовий судія в Городенцї, помер дня 14. с. м.

Похорони відбудуть ся дня 16. с. м. о год. 4. по полудни на янівський цвинтар. В. Й. П.

Оголошеня.

Видавець: *Федь Федорців.* З друкарнї „Дїла“ Львів, Ринок 10. Одвічальний ред. *Степан Чарнецький.*